

İNGİLİZCE-TÜRKÇE
TÜRKÇE-İNGİLİZCE

UYGULAMALI

ÇEVİRİ REHBERİ

İ.Hakkı Mirici F.Özlem Saka
İlgin Mirici

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayınlayıcısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Uygulamalı Çeviri Rehberi

İ. Hakkı Mirici – F. Özlem Saka – Ilgın Mirici

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Gamze Uçak

ISBN No: 978-605-4627-01-1

©Siyasal Kitabevi Tüm Hakları Saklıdır.

3. Baskı, Kasım 2016, Ankara

4. Baskı, Mart 2020, Ankara

5. Baskı, Temmuz 2025, Ankara

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

Baskı

Dedemat Matbaacılık

Sertifika No: 70086

Melih Gökçek Bulvarı 1447 Cadde No: 37

İvedik Organize Sanayi Yenimahalle-Ankara

Tel: 0507 932 59 30

Dağıtım

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
BÖLÜM 1	
İNGİLİZCE SÖZCÜĞÜN TÜRKÇE KARŞILIĞINI SÖZLÜKTEN BULMA	7
BÖLÜM 2	
İNGİLİZCEDEN TÜRKÇEYE, TÜRKÇEDEN İNGİLİZCEYE TAMLAMA İFADELERİNİN ve YAN TÜMCELERİN ÇEVİRİSİ	23
BÖLÜM 3	
İNGİLİZCEDEN TÜRKÇEYE TÜMCE ÇEVİRME	41
BÖLÜM 4	
TÜRKÇEDEN İNGİLİZCEYE TÜMCE ÇEVİRME	97
BÖLÜM 5	
İNGİLİZCEDEN TÜRKÇEYE METİN ÇEVİRME	127
BÖLÜM 6	
TÜRKÇEDEN İNGİLİZCEYE METİN ÇEVİRME	235
ÇOK KELİMELİ FİLLER (ÖRNEK TÜMCELER ve TÜRKÇE KARŞILIKLARI).....	349
DÜZENSİZ FİLLER LİSTESİ (IRREGULAR VERBS LIST)	423
ÇEVİRİ METİNLERİNİN ALINDIĞI KAYNAKÇA	431

ÖNSÖZ

Çalışma alanı ne olursa olsun, dinamik ve üretken ülkemizdeki tüm girişimci ve akademisyen, kendi alanıyla ilgili dünya literatürünü araştırmaya ve yararlanabileceği kaynakları çalışmalarına taşıyacağı bilgilere ulaşmaya gereksinim duymaktadır. Günümüzde, tüm dünyada ortak yabancı dil olarak İngilizce kullanıldığından, İngilizce kaynaklara ulaşmak daha yaygın ve kolaydır. Ancak, bazı durumlarda, bu kaynaklara ulaşmak mümkün olsa da, İngilizce metinleri dilimize aktarmada ciddi sıkıntılar yaşanabilmektedir. Bunun nedenlerinden birisi de İngilizce bir metni Türkçeye aktarmada yetersiz kalınmasıdır. Özellikle, kısa sürede uzun bir metni Türkçeye çevirmesi gerekenler, çeviri yöntem ve tekniklerini bilmediklerinden ya da yeterli uygulama olanağına sahip olmadıklarından, istenen verimi elde edememektedir.

Aynı biçimde, gerek bilgi ve birikimlerini İngilizceye aktararak alanıyla ilgili insanlara katkı sağlamayı amaçlayanlar ve gerekse çeşitli amaçlarla bir metni İngilizceye çevirmek isteyenler, Türkçeden İngilizceye çeviri yaparken büyük sıkıntılar yaşayabilmektedir. Bunun nedeni, yine yukarıda belirttiğimiz gibi çeviri yöntem ve tekniklerini bilmemek olabileceği gibi, tümcelerde geçen sözcüklerin anlamlarını doğru olarak bulamamak da olabilmektedir.

Uygulamalı Çeviri Rehberi'nin amacı, okuyucularının sözlükten sözcüklerin doğru anlamını bulmalarına; İngilizce tamlamaları, yan tümceleri, tümceleri ve metinleri Türkçeye; Türkçe tamlamaları, yan tümceleri, tümceleri ve metinleri İngilizceye kolaylıkla çeviri yapabilmelerine olanak sağlamaktır. Bu amaçla, altı ana bölümden oluşan bu eserde, okuyucuların çeviri yapma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan, çok sayıda tablolarla desteklenmiş açıklamalı örnek ve alıştırmalarla desteklenmiş etkinlikler yer almaktadır.

Uygulamalı Çeviri Rehberi'nin, önce açıklamalar, sonra örnek çalışmalar ve son olarak da alıştırmaların yer aldığı her bir bölümünün sonunda, alıştırmaların orta düzeye uygun olarak hazırlanmış cevap anahtarları yer almaktadır. Her alandan okuyucuya destek sağlamak amacıyla hazırlanan bu eser, içerik olarak son derece zengin bir özelliğe sahiptir. Ayrıca, çeviri alıştırmalarını yaparken defter kullanımına gerek bırakmamak için, alıştırmalardan sonra gerekli boşluklar verilerek, okuyucuların kitaplarını çok amaçlı kullanmalarına ve çevirilerini tekrar kontrol etme amaçlı olarak kolaylıkla saklamalarına olanak sağlanmaktadır.

Uygulamalı Çeviri Rehberi'nin, okuyucularımızın İngilizceden Türkçeye, Türkçeden İngilizceye çeviri yapmada yaşadıkları sıkıntıları aşmalarına katkı sağlamasını dileriz. Ayrıca, katkılarından dolayı meslektaşlarımız Sayın Pelin Ayla ve Ali Demirtaş'a da teşekkürlerimizi sunarız.

Yazarlar

Bölüm 1

İNGİLİZCE SÖZCÜĞÜN TÜRKÇE KARŞILIĞINI SÖZLÜKTEN BULMA

İngilizceden Türkçeye çeviri yaparken, öncelikle sözlükten aranacak sözcüğün tümcede taşıdığı anlamı doğru olarak bulmak, doğru çeviri yapmada önemli rol oynamaktadır. Sözcüğün anlamını bulmada sözcüğün isim (i), fiil (f) ya da sıfat (s) olduğunu bilmek sözcüğün doğru karşılığının bulunmasında ilk adımdır. Birden fazla anlam taşıyan sözcüğün o görevi taşıyan karşılıklarından verilen bağlama en uygun olan seçilmelidir.

Aşağıdaki örnekleri dikkatle inceleyiniz.

ÖRNEKLER:

1. Aşağıdaki tümcelerde “**approach**” sözcüğünün anlamını bilmediğinizi varsayalım.
 - a. There is an automatic door at the entrance of the department store which opens at the **approach** of a customer.
 - b. They **approached** their bank manager for a loan.

Sözlükten bu sözcüğün anlamını bulalım.

approach: (f) yaklaştırmak, yakına getirmek, yaklaşmak, yanaşmak, yakına gelmek, başvurmak, müracaat etmek, başlamak, işe koyulmak. (i) yaklaşma, yanaşma, başlangıç.

Görüldüğü gibi, “**approach**” sözcüğü fiil (f) ve isim (i) olarak çeşitli anlamlarda kullanılmaktadır. Birinci tümcede, bilinmeyen sözcüğün önünde “**the**” harfitarifi yer almaktadır. O nedenle burada isim görevi taşıdığını

anlarız. İsim olarak taşıdığı anlamlar incelendiğinde ise, bu sözcüğün “**yaklaşma**” anlamına geldiği anlaşılmaktadır.

O nedenle, birinci tümcenin Türkçe karşılığı aşağıdaki gibidir:

- a. Mağazanın girişinde müşterilerin **yaklaşmasıyla** açılan otomatik bir kapı vardır.

İkinci tümcede, bilinmeyen sözcüğün yüklem görevi gördüğü anlaşılmaktadır. Fiil olarak taşıdığı anlamlar incelendiğinde ise, bu sözcüğün “**başvurmak**” anlamına geldiği anlaşılmaktadır.

O nedenle, ikinci tümcenin Türkçe karşılığı aşağıdaki gibidir:

- b. Borç almak için banka müdürüne **başvurdular**.

Aşağıdaki örnekleri aynı biçimde inceleyiniz.

2. complex: (i) bileşik veya karışık her hangi bir şey, karmaşa, kompleks. (s) karmaşık, çapraşık, muğlak, bileşik, mürekkep, birkaç elemandan meydana gelmiş, karışık, birbirine eşit olmayan elemanlardan meydana gelmiş, anlaşılması zor.

İngilizce tümceler:

- a. This machine has a **complex** electronic system.
(sifat)
- b. As she has a very **complex** personality, it is really difficult to get to know her.
(sifat)
- c. On the edge of the town you can see a big industrial **complex**.
(isim)
- d. I think he's got a superiority **complex**.
(isim)

Türkçe karşılıkları:

- a. Bu makine **karmaşık** elektronik bir sisteme sahip.
- b. **Anlaşılması oldukça zor** bir kişiliği olduğu için onu tanımak gerçekten çok zor
- c. Şehrin dışında büyük bir endüstri **kompleksi** görürsünüz.
- d. Sanırım onda üstünlük **kompleksi** var.

3. contact: (i) temas, değme, değiş, sürtünme, dokunma, ilişki, münasebet, görüşme, (elek) bağlantı. (f) temas etmek, dokunmak, görüşmek.

İngilizce tümceler:

- a. They have lost **contact** with their neighbours. They never call each other.
(isim)
- b. Where can I **contact** you tomorrow?
(fiil)
- c. There is a poor **contact** that causes power to fail occasionally.
(isim)
- d. He hates physical **contact** of any sort- he doesn't even like to shake
(isim)
hands.

Türkçe karşılıkları:

- a. Komşularıyla olan **ilişkilerini** kopardılar, asla birbirlerini aramıyorlar.
- b. Yarın seninle nereden **bağlantı kuracağım?**
- c. Zaman zaman enerjinin kesilmesine neden olan zayıf bir elektrik **bağlantısı** var.
- d. Her türden fiziksel temastan nefret eder. Hatta el sıkmaktan bile hoşlanmaz.

4. establish: (f) kurmak, tesis etmek, saptamak, tespit etmek, tayin etmek, yerleştirmek,
tanıtmak, kabul ettirmek, göstermek, güçlendirmek, kuvvetlendirmek, kanıtlamak

İngilizce tñmceler:

- a. A committee has been **established** at school to provide poor students with
(fiil)
financial support.
- b. He **establishes** himself as an expert on electrical devices.
(fiil)
- c. His second novel **established** his reputation as a writer.
(fiil)
- d. We've **established** that he is innocent.
(fiil)
- e. You need to make sure that you eat well to **establish** yourself after your
(fiil)
illness.

Tñrkçe karşılıkları:

- a. Okulda fakir öğrencilere parasal destek sağlamak için bir komite
kuruldu.
- b. Kendisini elektrikli aletler konusunda uzman olarak **gösterir.**
- c. İkinci romanı onun yazar olarak ününü **kabul ettirdi.**
- d. Onun masum olduğunu **kanıtladık.**
- e. Hastalığından sonra, kendini **kuvvetlendirmek** için iyi yediğinden emin olmalısın.

5. conceive: (f) gebe kalmak, anlamak, kavramak, idrak etmek, tasavvur etmek, tasarlamak, aklına gelmek, izah etmek.

İngilizce tümceler:

- a. He conceives of school as a place where students are kept during the day.
(fiil)
- b. The educational seminar was conceived by the school manager.
(fiil)
- c. How can you know exactly when you conceived?
(fiil)

Trke karılıkları:

- a. Okulu ğrencilerin gn boyunca tutulacağı bir yer olarak algılar.
- b. Eğitim semineri, okul mdr tarafından planlanmıtı.
- c. Ne zaman gebe kaldığını tam olarak nasıl bilebilirsin?

6. sophisticated: (s) bilgi olan, kltrl, grm geirm, incelikli, bilmi, karmaık, ileri dzeyli, teferruatlı, ukala, okbilmi, yapmacık, suni

İngilizce tmceler:

- a. It is very nice to be appreciated by a sophisticated person like you.
(sıfat)
- b. The advanced technology which is incorporated into this missile makes it one of the most sophisticated weapons in the world.
(sıfat)

Türkçe karşılıkları :

- a. Sizin gibi çok şey bilen bir insan tarafından takdir edilmek çok hoş.

- b. Bu güdümlü mermiyle birleştirilen ileri teknoloji onu dünyanın en **ileri düzeydeki** silahlarından biri yapar.

7. conduct: (i) davranış, tavır, hareket, idare. (f) davranmak, idare etmek, yürütmek, orkestra idare etmek, refakat etmek, yol göstermek, önderlik etmek

İngilizce tümceler:

- a. We'll **conduct** a research to find out what people are thinking of the
(fiil)
educational system.
- b. Nobody likes your **conduct** at work.
(isim)
- c. The protesters were **conducted** from the conference hall by security
(fiil)
guards.
- d. The orchestra used to be **conducted** by Hikmet Şimşek.
(fiil)

Türkçe karşılıkları :

- a. İnsanların eğitim sistemi hakkında ne düşündüğünü öğrenmek için bir araştırma **yürüteceğiz**.
- b. İşteki **davranışlarından** hiç kimse hoşlanmaz.
- c. Göstericiler konferans salonundan güvenlik görevlileri tarafından **götürüldü**.
- d. Orkestra, Hikmet Şimşek tarafından **yönetilirdi**.

8. plot: (i) arsa, parsel, olay örgüsü, fesat, entrika, suikast, gizli plan. (f) plan veya haritasını çıkarmak, plan veya harita üzerinde işaretlerle göstermek,

aradaki noktaları birleştirerek çizgi çizmek, entrika çevirmek, kötü niyetlerle plan yapmak

İngilizce tümceler:

- a. The police have failed to prevent a **plot** to assassinate the president.
(isim)
- b. It is unbelievable that he's **plotting** against his own father.
(fiil)
- c. The novel has a very complex **plot**, so it's not easy to follow it.
(isim)
- d. We've **plotted** our strategies for the coming year.
(fiil)

Türkçe karşılıkları :

- a. Polis başkanı öldürmeye yönelik **gizli bir planı** engellemeyi başaramadı.
- b. Kendi babasına karşı **komple kuruyor** olması inanılmaz.
- c. Romanın çok karmaşık bir **olay örgüsü** vardır, dolayısıyla takip etmek kolay değildir.
- d. Gelecek yıl için stratejilerimizin **planını yaptık**.

9. release: (f) tahliye etmek, terk ve feragat etmek, temize çıkarmak, borcunu affetmek, azat etmek, serbest bırakmak, kurtarmak, yayımlamak, piyasaya çıkarmak. (i) kurtarma, salıverme,

terk ve feragat, salıverme tertibatı, makineden buharı salıverme, yayın, bildiri

İngilizce tümceler:

- a. The people **released** from prison have started to commit crimes again.
(fiil)
- b. The album called 'Best Pop Songs of 2005' will be **released** next week.
(fiil)
- c. The Minister has issued a press **release** about the new school and
(isim)
examination system.

Türkçe karşılıkları :

- a. Hapishaneden serbest bırakılan insanlar suç işlemeye yeniden başladılar.
- b. 2005'in en iyi pop şarkıları adındaki albüm önümüzdeki hafta piyasaya çıkacak.
- c. Bakan yeni okul ve sınav sistemi hakkında bir basın bildirisi yayımlandı.

10. appeal: (f) rica etmek, istirham etmek, yalvarmak, yardım talebinde bulunmak, davayı yüksek bir mahkemeye devretmek, müracaat etmek, istida etmek, hoşuna gitmek, hitap etmek, başvurmak. (i) müracaat, yalvarış, yakarış, cazibe, çekicilik, daha yüksek bir mahkemeye

başvurma, temyiz, davayı daha yüksek bir mahkemeye devretme

İngilizce tümceler:

- a. I think what appeals to me about his novels is his point of view to social events.
(fiil)
- b. Despite its dangers, using guns to celebrate something doesn't seem to lose its appeal.
(isim)
- c. The idea of working for this big company is rather appealing (to me).
(sıfat)
- d. They're appealing to the High Court to reduce the sentence to a fine.
(fiil)

Türkçe karşılıkları :

- a. Sanırım onun romanlarında beni cezbeden şey sosyal olaylara bakış açısidir.
- b. Tehlikelerine rağmen, kutlamalar için silah kullanmak çekiciliğini kaybetmeyecek gibi görünüyor.
- c. Bu büyük şirkette çalışma düşüncesi benim için oldukça caziptir.
- d. Cezanın kefalete indirilmesi için yüksek mahkemeye müracaat ediyorlar.

ALİŞTIRMALAR
AŞAĞIDA VERİLEN İNGİLİZCE TÜMCELERDE ALTI ÇİZİLİ
SÖZCÜKLERİN TÜRKÇE KARŞILIKLARINI SÖZLÜKTEN
BULUNUZ.

1. Since she started to work in that company, she has been looking quite anxious for promotion.
O şirkette çalışmaya başladığından beri, terfi etme konusunda oldukça istekli görünüyor.
(anxious for- istekli)
2. A light appeared at the end of the road.

3. He suffers from an attack of asthma.

4. It's absolutely baking outside today.

5. The main body of the programme deals with the political problems.

6. Book early if you want to get a seat in the first row.

7. Unemployment breeds theft and mugging in big cities.

8. Our new book will be appearing next month.

9. Most cases of cancer result from stress.

10. First of all you should turn off the current before you mend the light socket.

11. After his death during the war, the Army sent his family all his personal effects.

12. I hate people throwing their cigarette ends away on the floor.

13. This is our firm decision and you should obey it.

14. After having a rest, I feel completely fresh.

15. To be successful, you should put more heart into what you are doing.

16. That book is quite popular, its 30th impression has been published recently.

17. How much is the monthly interest rate at this bank?

18. To access to the computer system, the first thing you have to do is to key your password.

19. Please, fasten your seat belts because we will shortly be landing at Atatürk airport.

20. The man lifted the child so that he could see the demonstration easily.

21. Have you got a light?

22. You behave like children all the time.

23. My watch loses five minutes a day.

24. Being out of work and having two little children, it is quite difficult for them to make both ends meet.

25. I miss you meeting me at the door when I return home from work.

26. He nursed his feelings of revenge until he died.

27. As soon as the doctors saw her, they immediately decided to operate on her.

28. By the time we arrived there, the show was over.

29. Finally she raised the subject of money.

30. There is a nasty raw patch on my hand which I accidentally burned with the iron.

31. I have a great collection of records. Why don't you pop in one day to listen o them with me?

32. I have little information as regards his life.

33. I haven't the remotest idea why they have behaved like that.

34. The Prime Minister has read the governmental report on crime at the press conference.

35. The manager proposed a new idea and I seconded it.

36. Can you give me a single ticket to Birmingham, please?

37. When I entered the room, I heard the soft music coming from the record player.

38. The company's new policy has solid support from all the members of the committee.

39. Education can be a sovereign remedy for all problems in the society.

40. You should keep still while you are watching the play, otherwise you will disturb everybody at the theatre.

41. Put my books on the table in my study.

42. He was terribly shot but fortunately was not hit in any of the vital organs.

43. The burglar must have heard my voice, because he had left the door wide open.

44. He left everything to his only nephew not to his family in his will.

45. Could you speak up, please? I cannot hear you because of the voice outside.

46. I wouldn't like to drink any spirits.

47. The Army decided to postpone the big push until the following week.

48. Working hours and the salary is negotiable.

49. The photocopier is out of order because of a paper jam.

50. You're making life hard for me.

CEVAP ANAHTARI

(Bölüm 1)

1. O şirkette çalışmaya başladığından beri, terfi etme konusunda oldukça istekli görünüyor.
2. Yolun sonunda bir ışık belirdi.
3. Astım krizi geçiriyor.
4. Bugün dışarıda kavurucu bir sıcaklık var.
5. Programın ana bölümü politik sorunları ele alıyor.
6. İlk sıradan bir koltuk almak istiyorsan, erkenden rezervasyon yaptır.
7. İşsizlik büyük şehirlerde hırsızlığa ve gaspa yol açıyor.
8. Yeni kitabımız gelecek ay çıkıyor.
9. Pek çok kanser vakası stresten kaynaklanıyor.
10. Lamba duyunu tamir etmeden önce akımı kesmelisin.
11. Savaşta ölümünün ardından ordu bütün özel eşyalarını ailesine yolladı.
12. İnsanların sigara izmaritlerini yerlere atmalarından nefret ediyorum.
13. Bu bizim kesin kararımız ve sen buna uymalısın.
14. Dinlendikten sonra kendimi tamamen canlı hissediyorum.
15. Başarılı olmak için yaptığın işe daha fazla gönül vermelisin.
16. O kitap oldukça popüler, 30. baskısı geçenlerde yayımlandı.
17. Bu bankanın aylık faiz oranı ne kadar?
18. Bilgisayar sistemine girmek için yapman gereken ilk şey şifreni yazmaktır.
19. Lütfen kemerlerinizi bağlayın, az sonra Atatürk Havalimanına iniyoruz.
20. Adam, gösteriyi kolayca görebilsin diye çocuğu kaldırdı.
21. Çakmağın var mı?
22. Her zaman çocuk gibi davranıyorsun.
23. Saatim 5 dakika geri kalıyor.

24. İşsiz ve iki çocuklu olarak, **iki yakalarını bir araya getirmeleri** oldukça zor.
25. İşten eve döndüğümde beni kapıda karşılamayı **özlüyorum**.
26. İntikam hislerini ölene dek **içinde taşıdı**.
27. Doktorlar onu görür görmez hemen **ameliyat etmeye** karar verdiler.
28. Biz oraya gidene kadar gösteri **bitmişti**.
29. Sonunda para konusunu **actı**.
30. Elimde ütüyle kazara yaktığım çok kötü bir **yara** izi var. (raw- sıyrık, derinin kalkması)
31. Büyük bir **plak** koleksiyonum var. Niçin bir gün onları dinlemek için bana uğramıyorsun?
32. Onun hayatıyla **ilgili** çok az bilgim var.
33. Niçin böyle davrandıkları hakkında en **ufak** bir bilgim yok.
34. Başbakan basın toplantısında suçlar hakkındaki hükümet **raporunu** okudu.
35. Müdür yeni bir fikir ortaya attı ve ben onu **destekledim**.
36. Birmingham için bir **gidiş** bileti verir misiniz?
37. Odaya girdiğimde pikaptan **hafif** bir müzik sesi geliyordu.
38. Şirketin yeni politikası komitenin bütün üyeleri tarafından **tamamen** desteklendi.
39. Eğitim toplumdaki bütün problemler için **mükemmel** bir tedavi olabilir.
40. Oyunu seyrederken **sakin** olmalısın, aksi halde tiyatrodaki herkesi rahatsız edersin.
41. Kitaplarımı **çalışma odamdaki** masanın üzerine koy.
42. Kötü vuruldu, fakat Allahtan kurşun **hayati önemi olan** herhangi bir organa rast gelmedi.
43. Hırsız sesimi duymuş olmalı çünkü kapıyı **tamamen** açık bırakmıştı.
44. **Vasiyetinde** her şeyini ailesine değil, tek olan yeğenine bıraktı.

45. Daha **yüksek sesle** konuşur musun lütfen? Dışarıdaki gürültü yüzünden size duyamıyorum.
46. **Alkollü bir şeyler** içmek istemiyorum.
47. Ordu **saldırısını** gelecek haftaya ertelemeye karar verdi.
48. Çalışma saatleri ve maaş **görüşmeyle belirlenebilir**.
49. Fotokopi makinesi kağıt **sıkışması** yüzünden arızalı.
50. Benim hayatımı **zorlaştırıyorsun**.

Bölüm 2

İNGİLİZCEDEN TÜRKÇEYE, TÜRKÇEDEN İNGİLİZCEYE TAMLAMA İFADELERİNİN ve YAN TÜMCELERİN ÇEVİRİSİ

Çeviri yaparken özellikle, tamlamaları ve yan tümceleri doğru anlamak ve çevrilen tümcede yerine doğru biçimde yerleştirmek, anlamlı çeviri yapmada son derece önemlidir.

Kitabınızın bu bölümünde, tümce ve metin çevirilerine başlamadan önce, tamlama ve yan tümce çevirileri ile ilgili örneklere ve alıştırmalara yer verilmiştir.

Genelde, gerek İngilizceden Türkçeye çeviri yaparken ve gerekse Türkçeden İngilizceye çeviri yaparken, tamlamaları ve isim, sıfat, zarf tümcelerini doğru anlamada sorun yaşanmaktadır. Her bir konu ile ilgili örnekler ve alıştırmalar aşağıda verilmektedir.

A. TAMLAMALAR

Bu tip çevirilerde, genelde edatlardan sonraki bölümden çeviri başlatılır. Aşağıdaki tamlamaların italik yazılan kısımlarının Türkçeye nasıl çevrildiğini inceleyiniz.

Örnekler:

1. the handle *of the golden door*
kolu altın kapının
(altın kapının kolu)
2. the bright colour *of the new cotton shirt*
parlak rengi yeni pamuklu gömleğin
(yeni pamuklu gömleğin parlak rengi)
3. an invaluable contribution *for the study*
paha biçilemez bir katkı araştırma için
(araştırma için paha biçilemez bir katkı)

4. a postcard from a friend in Germany
bir kartpostal Almanya'daki bir arkadaştan
(Almanya'daki bir arkadaştan bir kartpostal)
5. dialogues in my school, at a hotel or in a shop
konuşmalar okulumda, bir otelde ya da bir dükkanda geçen
(okulunda, bir otelde ya da bir dükkanda geçen konuşmalar)
6. my favourite dessert on a menu
en beğendiğim tatlı mönüdeki
(mönüdeki en beğendiğim tatlı)
7. an application form for a company
başvuru formu bir şirket için
(bir şirket için başvuru formu)

Ancak, bazen tamlamanın anlamını doğru vermek için tamlamaların çevirisinde aşağıdaki örnektekine benzer yer değişikliği yapılabilir.

8. my brother's viewpoint about the family budget
kardeşimin görüşü aile bütçesi hakkında
(kardeşimin aile bütçesi hakkındaki görüşü)
ya da
(aile bütçesi hakkında kardeşimin görüşü)
9. the names of colours and some toys, and rules of the games
adları renklerin ve bazı oyuncakların ve oyunların kuralları
(renklerin ve bazı oyuncakların isimleri ve oyunların kuralları)
10. someone's speaking to me about her family or job
birisinin benimle konuşması ailesi ya da işi hakkında
(birisinin benimle ailesi ya da işi hakkında konuşması)

B. İSİM, SIFAT VE ZARF TÜMCELERİ

İsim tümceleri:

Bilindiği gibi, karmaşık ve birleşik tümcelerde, özne ya da nesne görevini üstlenen yan tümcelere isim tümcesi denir. Örneğin; “Whatever you have done does not concern me.” (**Her ne yaptıysan beni ilgilendirmez.**) tümcesinde “Whatever you have done” (**Her ne yaptıysan**) ifadesi, tümcede özne görevindedir ve isim tümcesidir. Aynı biçimde, “They believe that she is innocent.” (**Onun suçsuz olduğuna inanıyorlar.**) tümcesinde, “that she is innocent” (**onun suçsuz olduğuna**) ifadesi, tümcede nesne görevindedir ve isim tümcesidir.

Bu tip çevirilerde, isim tümcesi özne ise, Türkçeye özne olarak; nesne ise, nesne olarak çevrilir.

Aşağıda italik yazılan isim tümcelerinin Türkçeye nasıl çevrildiğini inceleyiniz.

Örnekler:

1. The scientists declared *that a new method was discovered.*
Bilim adamları bildirdi **yeni bir yöntemin bulunduğunu**
(Bilim adamları yeni bir yöntemin bulunduğunu bildirdi.)
2. That he is a talented director *is not true.*
Onun yetenekli bir yönetici olduğu **doğru değildir.**
(Onun yetenekli bir yönetici olduğu doğru değildir.)

Sıfat tümceleri:

Karmaşık ve birleşik tümce yapılarında, tümcede sıfat görevi gören yan tümcelere sıfat tümcesi denir. Örneğin, “A woman who is passing by is a nurse.” (**Buradan geçen bayan bir hemşiredir.**) tümcesinde, “who is passing by” (**buradan geçen**) ifadesi “a woman” (**bir kadın**)’ı nitelemektedir ve o nedenle sıfat tümcesidir. Aynı biçimde, “The architect working on the design of the building is my uncle.” (**Binanın çizimi üzerinde çalışan mimar benim amcamdır.**) tümcesinde de “working on the design of the building” (**binanın çizimi üzerinde çalışan**) ifadesi bir sıfat tümcesidir.

Bu tip çevirilerde, İngilizce sıfat tümcesi, Türkçeye de sıfat ifadesi olarak çevrilir.

Aşağıda italik yazılan sıfat tümcelerinin Türkçeye nasıl çevrildiğini inceleyiniz.

Örnekler:

3. the city *that has been invaded for ages*
şehir **yıllardır işgal edilen**
(yıllardır işgal edilen şehir)
4. the inscription *reflecting the life style of our ancestors*
yazıt **atalarımızın yaşam biçimini yansıtan**
(atalarımızın yaşam biçimini yansıtan yazıt)
5. a letter *typed by an invisible hand*
bir mektup görünmez bir el tarafından yazılan
(görünmez bir el tarafından yazılan bir mektup)

Zarf tümceleri:

Karmaşık ve birleşik tümce yapılarında, ana tümceye atıfta bulunan ve ayrı bir anlam taşıyan yan tümcelere zarf tümcesi denir. Örneğin, “Although he was young, he did a good job.” (**Genç olmasına rağmen iyi bir iř başardı.**) tümcesinde, “Although he was young” (**genç olmasına rağmen**) ifadesi, “He did a good job” (**İyi bir iř başardı**) ana tümcesini nitelemektedir ve o nedenle zarf tümcesidir. Aynı biçimde, “They will not come before I leave.” (**Ben ayrılmadan önce gelmeyecekler.**) tümcesinde de “before I leave” (**ben ayrılmadan önce**) ifadesi, “They will not come” (**gelmeyecekler**) ana tümcesini niteleyen bir zarf tümcesidir.

Bu tip çevirilerde, yan tümce ister ana tümceden önce, isterse sonra kullanılsın, öncelikle zarf tümcesi (yan tümce) Türkçeye çevrilir.

Aşağıda italik yazılan zarf tümcelerinin Türkçeye nasıl çevrildiğini inceleyiniz.

Örnekler:

6. I was able to understand words and phrases when listening to music or watching TV.
sözcükleri ve tamlamaları anlayabiliyordum müzik dinlerken ya da televizyon izlerken
(Müzik dinlerken ya da televizyon izlerken sözcükleri ve tamlamaları anlayabiliyordum.)
7. If somebody asks questions about her family, or another family, she does not answer
birileri ailesi hakkında ya da bir başka aile hakkında soru sorarsa yanıtlamaz
(Birileri ailesi hakkında ya da bir başka aile hakkında soru sorarsa yanıtlamaz.)
8. I follow many radio and TV programmes as they are of interest to me.
bir çok radyo ve televizyon programını takip ederim konusu ilgimi çektiği için
(Konusu ilgimi çektiği için bir çok radyo ve televizyon programını takip ederim.)
9. I cannot present a report on a topic unless I am prepared.
bir konu hakkında rapor sunamam önceden hazırlanmadıkça
(nceden hazırlanmadıkça bir konu hakkında rapor sunamam.)
10. We have been talking about the events and our experiences since we met.
olaylar deneyimlerimiz hakkında konuşmaktayız buluştuğumuzdan bu yana
(Buluřtuęumuzdan bu yana olaylar ve deneyimlerimiz hakkında konuşmaktayız.)

ALİŖTIRMALAR

AŖAĞIDA VERİLEN SÖZCÜK/SÖZCÜK GRUBU VE YAN TÜMCELERİN TÜRKÇE YA DA İNGİLİZCE KARŞILIKLARINI YAZINIZ.

1. the words “school”, “family”, “toys”, or phrases “my book”, “my house”

2. when people greet and introduce each other, or when they say goodbye

3. if someone asks me to open the window

4. because the shop assistant tells me how much a pizza costs

5. to tell someone what his job is

6. how old I am

7. notice boards that show departure and arrival times in a bus terminal or at the airport

8. simple written instructions

9. an instruction about how I should do an exercise in my course book

10. what I need in simple informative texts

11. greeting somebody that I meet at a holiday resort and telling my name

12. to say who I am, where I live, and where I work

-
13. telling somebody my name, age and address
-
14. singing a song at a school party
-
15. describing my city
-
16. from the blackboard or from my book
-
17. about myself or my family
-
18. in speech bubbles of a simple picture story
-
19. the address of my friend who lives in another country
-
20. how much something costs, what time it is, how long it takes to get somewhere
-
21. the price of a hamburger in a café
-
22. singing my favorite song
-
23. saying my name and my date of birth when registering a social activity
-
24. simple, common phrases
-
25. apologizing in a supermarket or in a shop for stepping on somebody's foot
-